

TELEVÍZIÓ

FELSZÁLLOTT A PÁVA

A hosszú, izgalmas, nemesen szórakoztató műsorfolyam egyelőre lezárult, legalábbis a televízió képernyőjén. A műsor szerkesztői, rendezői, Lengyelfi Miklós és Kenyeres Gábor; a két műsorvezető, Kudlik Júlia és Antal Imre ma már új feladatokkal foglalkoznak, de gondolom, még ma is érzik, nem felejtik azt a rendkívüli érdeklődést, tiszteletet, amely feljük áradt, amely a szerkesztőket, műsorvezetőket és zsűritagokat egyaránt megérintett, csak úgy, mint a nézőket, a műsor hűségese szavazóit, és kitartó szemlélőit. Remélni, hinni, sőt követelni szeretnők, hogy az ünnepeles díjkiosztás pillanata ne legyen befejezése ennek a csodálatos

népmozgalomnak, legfeljebb útjelzője, mérföldkőve. Hiszen hónapról hónapra szemetszövet gyönyörködztető látvány volt ez a versengés, az élményt még a pontozások, indokolások, elemzések, az okos, vagy olykor okoskodó értékelések sem tudták megzavarni, kedvünket szegni; minden adásnap újra és újra odakényszerített bennünket a képernyő elé, és élveztük a különböző vidékek, tájegységek, etnikai csoportok műsorának bemutatását, amelyben nemcsak jellegzetes táncok, dalaik, szokásaik elevenedtek meg, hanem filmre véve életre kelt az a társadalmi háttér is, amely ihletője, fenntartója, őrzője a nemzedékek által egymásra hagyományo-

zott kultúrkinésnek, megannyi népszokásnak, élő vagy életre támasztott hagyománynak.

Ne áltassuk magunkat: a tévé inspirációja, a szereplés hívása nélkül a versengés keltette szervezkedés nem lehetett volna ilyen széles körű. Nem nőhetett volna fel ilyen nagyra ez a kulturális népmozgalom, amely úgy tudta aktuálissá, mai produktummá tenni a múlt művészi, társadalmi, hangulati színeit, hogy egyszerre lett élményünkké az eltűnt idő, és a ma élők játékos kedve. Az előadók, a szereplők fiatalos hagyományőrzésében nemcsak az ódon szépségek, az ősi értékek ízeit, színeit élvezhettük, hanem a résztvevők felfedező öröme is az ország közkinésévé lett, az idős énekmondók, táncosok megindítóan bensőséges, kulturált előadasmódja éppúgy, mint a fiatalok, vagy éppen a legifjabbak tiszta, szép előadasmódja. Mert az volt a különösen megragadó ebben a produkciósülte műsorfolyam-

A röplül páva egyik táncosportja próba közben

ban, hogy a produkció elvesztette művi jellegét, még a tévé képernyőjén sem csupán a szépen szerkesztett, kompozíciós erőt hordozó műsorok hatottak, hanem életté lett, ami hajdan is élő volt, a megformáltság legfeljebb erősítette, kiemelte a játékok, dalok természetes színeit. Az együttes éneklés, tánc, játék örömet sugározta a tájak, megyék műsorai, olyannyira, hogy a tozozást néha már-már feleslegesnek is éreztük, hiszen minden est gálaest volt, ünnepe a szépségnek és az alkotóerőnek.

Nehéz lenne, s talán lehetetlen is felmérni, milyen sugárhatása lesz ennek a televíziós produkciónak. Mert azon túl, hogy hétről hétre, hónapról hónapra az ország közvéleményét tudta foglalkoztatni, erőt adhat a művelődési házakban gyülekező öntevékeny művészeti csoportoknak, a falvak, városok kultúráját építő közösségeinek. Arra buzdíthatja őket, hogy nemcsak a szereplés, a verseny alkalma lehet tette buzdító csodaszere, hanem észre kell venni azt is, hogy az életformát, a köznapok világát is emelheti ez a mozgalom, ha minden értelmű közösség megtalálja benne a maga működési terepét.

Nem hinném ugyanis, hogy a Tolnában vagy Baranyában élő székelek, a litéri fiatalok életében ne lenne erkölcsi, művészi erőt adó tevékenység, a hagyomány őrzésének és felmutatásának gyönyörű szenvedélye. Hiszen, amit lát-

tunk tőlük, az már több mint játék, ez már művészi tudatosságot, formálási kultúrát igényelt. S beigazolódt, ha a hagyományos játékokat kötik is az öntörvényű formák, a törvényt minden nemzedéknek újra kell fogalmazni, hogy érvényes, élő és eleven legyen.

A televízió tehát nemcsak nemes szórakozással ajándékozott meg bennünket, hanem a módszert is közkinccsé tette. Rangot adott a népi kultúra értékeinek, fénybe vonta a hagyomány szépségeit, és figyelmeztetett arra, hogy a közösség önnön értékeinek őrzésével tudja kifejezni önmagát.

Mint ahogy minden est megrendezése, tálalása oly példásan hangulatos volt, a gálaesttel a televízió mintha csak a saját sikerét szerette volna visszafogni; késői műsoridőben, túlhajszolva pergette végig az egyes számokat, a másodpercekkel kellett versenyt futnia az egyes szereplőknek. Ezzel a végjátékot, az ünnepi pillanatot tették eléggé ügyetlenül már-már hangulattalanná. Érthetetlenül és indokolatlanul. Mert amit egy ország nézett hónapokon keresztül estéről estére, talán megérdemelte volna, hogy a műsorszervezők is elhiggyék, nemcsak a versengés támaszthat, remélhet figyelmet, hanem a végjáték is, amelyben az igazi győztesek nemcsak a képernyőn, hanem a készülékek előtt is kitűnően szerepeltek...

ILLÉS JENŐ

Ritkaság, hogy a televízió ilyen hasznos, miközben mintha csak egy kis mozi lenne. Ahová úgy ülünk be, ahogyan Kormos István mondja, hogy mozaiba jár. És meccsek régi képei is esznek, elkapott-hatatlannak, és közben halljuk, hogyan nem tudott ő még annak a kis srácnak a mecénása se lenni, akit egyszer, kétszer, tucatszor aztán bevitt a stadionba, akitnek a kedvéért akkor is kitalizott, amikor nem érdekeltte volna a pályán látható találkozó, de tudta, esetleg találkozójaja van: várja az a fiú. S akkor, Párizs évei, itthoni könyvek, síkerek, boldogtalanságok és felfedezések után és mellett: megint egy sor ott, a pénztárnál. Ismerőst keres, akit megkérhet, vegyen neki jegyet, ne kelljen kivárnia azt a sok embert. Egy nyurga fiatalember kúszol neki, veszi a jegyet, nem hagyja, hogy megadja az árat. Ó az, az egykori védenc. Sajnos, mindent visszakapunk; és talán szerencsére is, sok mindent.

Ülünk egy óra hosszút, s úgy érezzük: milyen egyszerű volna, ha legalább évente visszakaphatnánk régi, elvesztett dolgokat, lényeket, lehetőségeket. Pedig Kormos ebből a szempontból nem hagyott befejezetlenül, lehetőségformában semmit. Teljes egészében szót ezen a filmen nemcsak a maga életéről. De teljes egészében arról az élet-